

Nr 170.

Av herr **Ström, Fredrik**, *angående utredning av frågan om den industriella mekaniseringens menliga inverkan på folkhälsan m. m.*

De senare åren har motionären uppvaktats av arbetare, som undrat om icke åtgärder av statsmyndigheterna kunde vidtagas mot ett allt för hänsynslöst utnyttjande av tempoarbetet, de s. k. löpande banden och andra utväxter på det storindustriella produktionsområdet. Man har förklarat att denna tekniska utveckling redan överskridit på flera områden gränserna för det rimliga med avseende å den mänskliga arbetskraftens utnyttjande. Väl finner man rationalisering och införandet av arbetsbesparande maskiner riktigt, men man befarar att folkhälsan kommer att lida allvarligt men av ett alltför forcerat och hetsigt arbetstempo. Människans nervsystem står icke ut med en hets och ett tempo som övergår vissa mått. Följderna av en överdrift på dessa områden blir en utgallring av dugliga arbetare, som ej orka följa den ständigt forcerade takten och vilka det sedan blir svårt att skaffa annat arbete. Vid en alltför sträng mekanisering uppstå även ofta inbördes svårigheter mellan de arbetande, som icke alla ha samma krafter. Arbetsglädjen tar också skada av en överdriven stereotypisering av fabrikationen, varmed följer olust vid arbetet och lust att söka sig till andra arbetsfält, som dock ej äro lätta finna. Härav uppstår missmod och missnöje. Samhällskroppen lider skada.

Nu vore det säkerligen icke vare sig möjligt eller klokt att lägga hinder i vägen för arbetsprocessens rationalisering. Men människan är dock förmer än maskinen. Denna får ej bli hennes herre och utsugare, kanske förstörare. Därför måste samhället noga följa alla fenomen, som sammanhånga med problemet arbetsprocessen och arbetskraften. Samtidigt som man befordrar alla nyttiga maskinella framsteg, måste man noga kontrollera att människorna vid maskinerna och banden icke taga obotlig skada till kropp och själ. Ty skulle mekaniseringen drivas ut över naturliga gränser, kan lätt folkhälsan taga skada och samtidigt det allmänna belastas med väldiga utgifter för arbetskraftens tilltagande invalidisering. De ökade olycksfallen inom industrin finna måhända sin förklaring i en mekanisering, där den andliga och kroppsliga motståndskraften och aktsamheten avtrubbats.

En utredning av hithörande spörsmål synes vara påkallad. Flera läkare som rådfrågats äro bekymrade över den pågående farliga utvecklingen. Institutet för folkhälsan har här ett stort arbetsfält.

I anslutning till vad sålunda sagts hemställas,

att riksdagen måtte anhålla hos Kungl. Maj:t att denna låter utreda frågan om den tilltagande mekaniseringens och de s. k. löpande bandens inom den industriella arbetsprocessen menliga inverkan på folkhälsan och därav betingade återverkan på samhällsekonomin och samhällssolidariteten.

Stockholm den 23 januari 1941.

Fredrik Ström.
